

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

19 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Vladimir Timofti,

Judecători – Anatolie Țurcan, Elena Cobzac, Nadejda Toma, Victor Boico

a judecat, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Polivenco Victor în numele inculpatului Popescu Arcadie prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 26 septembrie 2018, în cauza penală în privința lui

Popescu Arcadie XXXXX, născut la XXXXX, originar și domiciliat în s. XXXXXX, r-nul XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 29.03.2018– 21.05.2018;

Instanța de apel: 13.06.2018–26.09.2018;

Instanța de recurs: 03.12.2018 – 19.03.2019.

Asupra recursurilor ordinare declarate, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Soroca, sediul Florești din 21 mai 2018, *examinată pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, conform procedurii prevăzute de art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală*, Popescu Arcadie a fost recunoscut vinovat și condamnat:

-în baza art.264 alin.(3) lit. b) Cod penal la 3 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani;

- în baza art.266 Cod penal la 6 luni închisoare;

- în baza art.163 alin.(2) lit. b) Cod penal la 1 an 6 luni închisoare.

În conformitate cu art.84 Cod penal, prin cumul total al pedepselor aplicate, definitiv i s-a stabilit pedeapsa de 5 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani.

Conform art.90 Cod penal, executarea pedepsei stabilite lui A. Popescu, a fost suspendată pe un termen de probațiune de 5 ani.

Solicitarea acuzatorului de stat privind încasarea cheltuielilor de judecată pentru efectuarea expertizei, a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, în fapt, a constatat că A. Popescu la 17.01.2018, în jurul orei 17²⁰, aflându-se la volanul automobilului de model

„XXXXXX”, cu n/î XXXXXX ce aparține cet. XXXXXX și deplasându-se pe bd. XXXXXX din or. XXXXXX, în direcția centrul localității, ignorând cerințele Regulamentului circulației rutiere, prevăzute de pct.10 lit. b) ce prevede că persoana care conduce un vehicul trebuie: să posede cunoștințe și să execute cerințele prezentului Regulament, precum și să posede dexteritatea necesară de a conduce în siguranță vehiculul pe drum, n-a ținut permanent seama de împrejurări, n-a apreciat corect situația reală pe drum în care se afla autoturismul în momentul respectiv, încălcând prevederile Regulamentului circulației rutiere prevăzute de pct.45 al.(1) lit. a), b) și d), care stipulează că conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția, h) dexteritatea în conducere care iar permite să prevadă situațiile periculoase, d) situația rutieră și alin.(2) - în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului, drept rezultat al încălcărilor comise, nu a redus viteza suficient ca să poată opri la apariția obstacolului de față și anume a pietonului Iu. Cebotari, care la acel moment traversa strada, nu a manifestat prudență sporită și ca urmare a acestor acțiuni neglijente a comis tamponarea pietonului.

În rezultatul accidentului rutier, lui Iu. Cebotari i-au fost cauzate, conform raportului de expertiză judiciară nr.201829C0017, vătămări corporale grave periculoase pentru viață, în urma cărora acesta la 18.01.2018, a decedat .

Tot el, continuând acțiunile criminale, la 17.01.2018, aproximativ la 17²⁰, conducând automobilul de model „XXXXXX”, cu n/î XXXXXX ce aparține cet. XXXXXX și deplasându-se pe bd. XXXXXX din or. XXXXXX, în direcția centrul localității și încălcând prevederile pct.10, 45 ale Regulamentului circulației rutiere, a tamponat pietonul Iu. Cebotari, care în rezultatul leziunilor corporale primite a decedat la 18.01.2018, astfel, provocând urmările indicate la art.264 alin.(3) lit. b) Cod penal și anume decesul unei persoane, iar ulterior având scopul eschivării de răspundere penală pentru fapta comisă, încălcând cerințele pct.12 al.(1) din RCR, a părăsit locul accidentului rutier nominalizat.

Tot el, continuând acțiunile criminale, la 17.01.2018, aproximativ la ora 17²⁰, aflându-se pe bd. XXXXXX din or. XXXXXX, având scopul eschivării de la răspundere penală pentru fapta comisă, precum și scopul lăsării fără ajutor a unei persoane care se afla într-o stare periculoasă pentru viață și este lipsită de posibilitatea de a se salva din cauza vătămărilor corporale primite și neputinței, situație periculoasă în care el însuși a pus-o, după ce conducând mijlocul de transport de model „XXXXXX”, cu n/î XXXXXX a comis tamponarea pietonului Iu. Cebotari, cauzându-i leziuni corporale grave, cunoscând cu bună-știință despre primejdie și având posibilitate reală de a-i acorda ajutor acestuia, a părăsit locul accidentului rutier nominalizat, lăsând victima în primejdie, care în rezultatul vătămărilor corporale primite, ulterior a decedat.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către acuzatorul de stat care, invocând blândețea pedepsei, a solicitat casarea parțială a acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care lui A. Popescu să-i fie stabilită pedeapsa: baza art.264 alin.(3) lit. b) Cod penal - 4 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 5 ani; - în baza art.266 Cod penal - 4 luni închisoare; - în baza art.163 alin.(2) lit. b) Cod penal - 2 ani închisoare.

Conform art.84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, a-i stabilit definitiv lui A. Popescu pedeapsa de 5 ani 6 luni închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 5 ani.

A încasa din contul inculpatului suma cheltuielilor judiciare suportate în cadrul procesului penal în mărime de 2 270 lei.

În argumentarea apelului s-au invocat următoarele:

- pedeapsa stabilită este prea blândă și neproportională în raport cu gravitatea faptelor și consecințele survenite;

- scopul pedepsei penale prevăzut la art.61 Cod penal, poate fi atins doar prin stabilirea unei pedepse privative de libertate;

- instanța urma să încaseze cheltuielile de judecată de la inculpat în conformitate cu prevederile art.229 Cod de procedură penală.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 26 septembrie 2018 apelul declarat a fost admis, casată parțial sentința cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care lui A. Popescu i s-a stabilit pedeapsa:

- în baza art.264 alin.(3) lit. b) Cod penal - 3 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani;

- în baza art.266 Cod penal - 6 luni închisoare;

- în baza art.163 al.(2) lit. b) Cod penal - 1 an și 6 luni închisoare.

Conform art.84 al.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i s-a stabilit pedeapsa definitivă 5 ani închisoare cu executarea în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani.

5. În motivarea soluției adoptate Colegiul a menționat că, deși instanța de fond just a apreciat circumstanțele de fapt și de drept, iar acțiunile inculpatului corect au fost încadrate în baza art.264 alin.(3) lit. b), 163 alin.(2) lit. b) și art.266 Cod penal, pedeapsa numită este prea blândă, care nu va atinge scopul de corectare și reeducare a inculpatului.

S-a menționat că prima instanță insuficient a abordat condițiile ce vizează natura infracțiunii și faptul că scopul pedepsei poate fi atins fără executarea acesteia, or, deși A. Popescu a săvârșit o infracțiune din imprudență adică cea prevăzută la art.264 alin.(3) lit. b) Cod penal, însă acesta, după comiterea accidentului, în loc să verifice starea persoanei vătămate și să-i acorde ajutor, a părăsit locul accidentului lăsând pătimitul pe timp de noapte, iarna, până la venirea ambulanței și poliției, prin ce a săvârșit două infracțiuni cu intenție.

Colegiul a respins ca nefondate argumentele apelantului prin care se solicită încasarea cheltuielilor judiciare de la inculpat, apreciind că concluziile instanței de fond la acest capitol sunt juste și întemeiate.

6. Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs ordinar avocatul V. Polivenco în numele inculpatului, care solicită casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri cu dispunerea suspendării executării pedepsei stabilite în temeiul art.90 Cod penal.

În argumentarea recursului s-au invocat următoarele:

- scopul legii penale poate fi atins prin aplicarea prevederilor art.90 Cod penal, or inculpatul este la prima abatere, a recunoscut vina, iar cauza a fost examinată în procedură simplificată;

- inculpatul a întreprins măsuri de căutare a succesorilor părții vătămate, pentru a repara prejudiciul cu scopul de a restabili echitatea socială, însă din motiv că Iu. Cebotari ducea un mod de viață de vagabondaj acesta nu are succesorii în drepturi și nimeni nu a depus acțiune civilă în acest sens;

- instanța de apel greșit a stabilit pedeapsa definitivă inculpatului, fiind indicat în dispozitivul deciziei aplicarea prevederilor art.84 alin.(1) Cod penal prin **cumul parțial** al pedepselor, însă la stabilirea termenului închisorii aplică **cumulul total** al pedepselor pentru toate trei infracțiuni, definitiv stabilindu-i 5 ani închisoare.

7. Asupra recursului declarat a prezentat referință procurorul care a solicitat declararea inadmisibilității acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat, motivând că instanța de apel, la stabilirea pedepsei inculpatului, a argumentat suficient soluția, ținând cont în deplină măsură de principiile generale de aplicare a pedepsei, precum și de criteriile de individualizare a acesteia, de gravitatea infracțiunilor și de consecințele survenite.

8. Judecând recursul declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit art.435 alin.(2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța admite recursul, casează parțial hotărârea atacată, rejudgecă cauza și pronunță o nouă hotărâre, dacă nu se agravează situația condamnatului.

În conformitate cu prevederile art.424 Cod de procedură penală, instanța de recurs judecă recursul numai cu privire la persoana la care se referă declarația de recurs și numai în raport cu calitatea pe care aceasta o are în proces.

Instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art.427 Cod de procedură penală, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.

Analizând textul recursului, Colegiul constată, că deși recurentul nu invocă nici un temei de drept prevăzut la art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, însă din conținutul acestuia rezultă temeiul prevăzut la pct. 10), care stipulează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul în care s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Totodată, instanța de recurs reține, că autorul nu contestă starea de fapt stabilită de instanțele de judecată și nici încadrarea juridică a acțiunilor lui A. Popescu, din care considerente nu se va pronunța referitor la aceste aspecte. Decizia instanței de apel este supusă criticii numai în partea stabilirii pedepsei definitive și în partea individualizării executării acesteia. Astfel recurentul menționează că instanța de apel neîntemeiat a exclus prevederile art.90 Cod penal - condamnarea cu suspendare condiționată a executării pedepsei și greșit a stabilit pedeapsa definitivă.

În ce privește dezacordul avocatului V. Polivenco cu soluția instanței de apel prin care s-a dispus excluderea prevederilor art.90 Cod penal Colegiul penal lărgit menționează, că instanța de apel și-a argumentat soluția adoptată la acest capitol, acordând deplină eficiență prevederilor art.art.61, 75 Cod penal.

Astfel, potrivit criteriilor generale de individualizare a pedepsei prevăzute de alin. (1) art.75 Cod penal, instanța de judecată aplică pedeapsa luând în considerare **caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite**, motivul și scopul celor

comise, persoana celui vinovat, *caracterul și mărimea daunei prejudiciabile*, circumstanțele ce atenuează sau agravează răspunderea, ținând-se cont de influența pedepsei aplicate asupra corectării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

După ce a stabilit pedeapsa, continuând operațiunea de individualizare cu privire la executarea acesteia, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, instanța de judecată **poate** dispune neexecutarea pedepsei aplicate vinovatului. Suspendarea condiționată (art.90 Cod penal), ca mijloc de individualizare a pedepsei, oferă instanței de judecată posibilitatea, ca pe lângă stabilirea cuantumului pedepsei, să se pronunțe și asupra modului de executare a acesteia. O condiție prevăzută expres în alin.(1) art.90 din Cod penal, constituie concluzia instanței că nu este rațional ca făptuitorul să execute pedeapsa stabilită.

Colegiul penal lărgit ține să sublinieze, că este o prerogativă a instanței de judecată să aprecieze dacă scopul pedepsei poate fi atins chiar și fără executarea efectivă a acesteia. În formarea convingerii, instanța de judecată va ține cont de totalitatea condițiilor prevăzute de lege, inclusiv are în vedere întreaga conduită a condamnatului înainte de săvârșirea faptei, după săvârșirea acesteia, în timpul judecării, precum și alte aspecte ce privesc personalitatea infractorului, reieșind din materialele cauzei administrate în cadrul cercetării judecătorești.

În acest context, instanța de recurs notează, că în cazul întrunirii tuturor condițiilor prevăzute de prevederile art.90 alin.(1) Cod penal, acest fapt nu determină apariția unui drept pentru condamnat, deoarece acest drept de aplicare a acestor prevederi este oferit de către legislație instanțelor judecătorești.

Colegiul penal ține să menționeze că în speța discutată, la stabilirea pedepsei inculpatului, instanța de apel corect a concluzionat că prima instanță, dispunând suspendarea condiționată a pedepsei stabilite inculpatului, n-a reținut suficiente temeiuri de aplicare a prevederilor art.90 Cod penal și nu a ținut cont de gravitatea infracțiunilor comise precum și de consecințele survenite. Instanța de recurs ține să remarce, că infracțiunea prevăzută de art.264 alin.(3) lit. b) Cod penal, face parte din categoria celor grave, pentru care legiuitorul a prevăzut pedeapsa închisorii pe un termen de la trei la șapte ani. Această infracțiune fiind comisă în cumul cu alte două infracțiuni art.266 Cod penal (părăsirea intenționată a locului accidentului rutier) și art.163 alin.(2) lit. b) Cod penal (lăsarea în primejdie), fapt care face ca gravitatea acesteia să sporească, odată ce inculpatul a admis un șir de acțiuni intenționate, neglijând cerințele legii, care în final au și adus la decesul unei persoane.

Tot aici, Colegiul penal lărgit ține să menționeze, că infracțiunile săvârșite de inculpat atentează la valoarea primordială protejată de legea penală – viața și sănătatea persoanei, or dreptul la viață al oricărei persoane prevăzut de art.2 CEDO prevalează asupra altor drepturi, iar Curtea Europeană acordă dreptului la viață o semnificație cu totul aparte situau-l printre articolele primordiale ale Convenției.

Subsidiar la cele ce preced, Colegiul penal lărgit consideră că instanța de apel corect și-a motivat soluția de individualizare a executării pedepsei în privința inculpatului și a pătruns în esența problemei de fapt și de drept, just ajungând la concluzia că scopul pedepsei penale poate fi atins doar prin aplicarea față de inculpat a pedepsei cu închisoarea.

Totodată, Colegiul consideră întemeiate alegațiile autorului prin care se indică că, instanța de apel greșit a stabilit pedeapsa definitivă inculpatului 5 ani închisoare.

Or, din conținutul dispozitivului rezultă că instanța de apel indicând prevederile art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, a dispus cumularea **parțială** a pedepselor stabilite, însă la stabilirea termenului închistării a aplicat **cumulul total** al pedepselor, fapt care impune necesitatea de a interveni în soluția instanței de apel în scopul stabilirii corecte a termenului de pedeapsă definitiv.

Prin urmare, în cauză este prezentă eroarea de drept prevăzută în pct.10) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, care urmează a fi corectată de către instanța de recurs, prin casarea deciziei contestate, în partea stabilirii pedepsei definitive, cu pronunțarea unei noi hotărâri în această parte.

Din considerentele expuse, Colegiul penal lărgit conchide că recursul urmează a fi admis, cu casarea parțială a deciziei instanței de apel, în partea stabilirii pedepsei definitive, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre.

9. În conformitate cu prevederile art.434, 435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E:

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Polivenco Victor în numele inculpatului, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 26 septembrie 2018, în cauza penală privindu-l pe **Popescu Arcadie**, în partea stabilirii pedepsei definitive, rejudecă cauza în această parte și pronunță următoarea hotărâre.

În conformitate cu prevederile art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, a-i stabili pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 4 (patru) ani 6 (șase) luni, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 (patru) ani.

Termenul executării pedepsei lui Popescu Arcadie urmează a fi calculat din ziua reținerii.

În rest, se mențin prevederile deciziei atacate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 18 aprilie 2019.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Anatolie Țurcan

Elena Cobzac

Nadejda Toma

Victor Boico